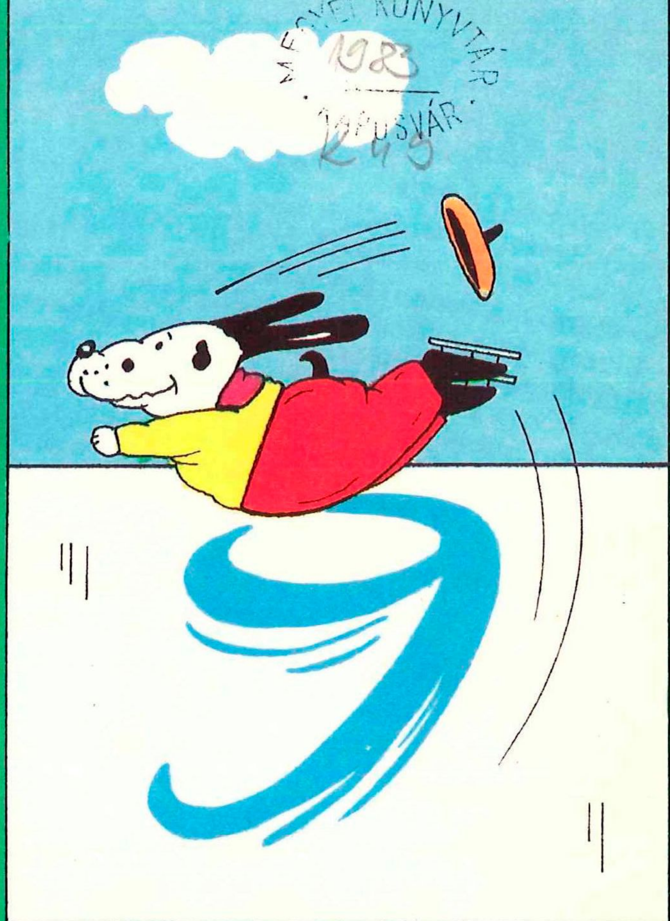




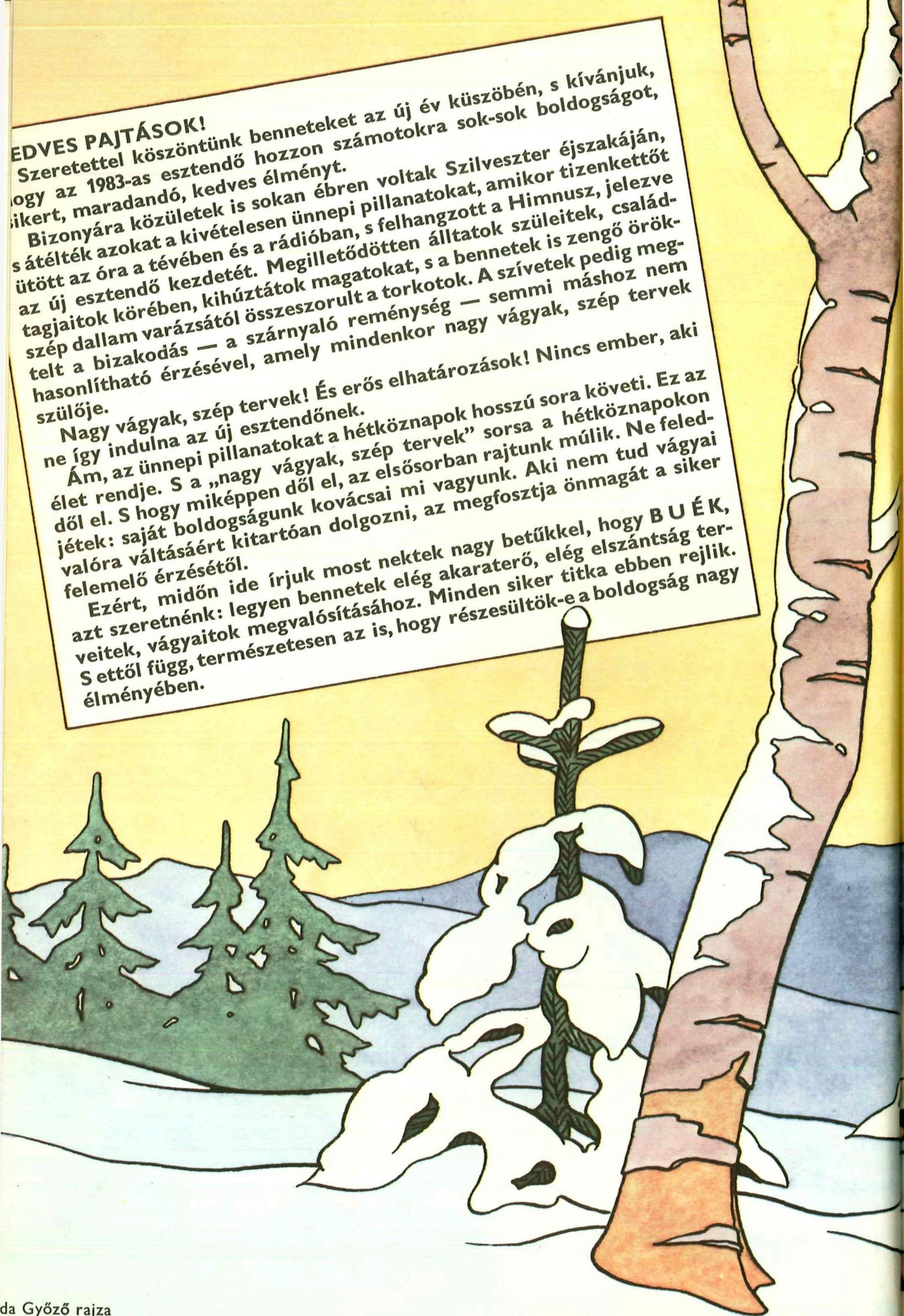
KÖNYVTÁR
1983
K 49





kisdobos

1983. JANUÁR



EDVES PAJTÁSOK!

Szeretettel köszöntünk benneteket az új év küszöbén, s kívánjuk, ogy az 1983-as esztendő hozzon számotokra sok-sok boldogságot, ikert, maradandó, kedves élményt.

Bizonyára közületek is sokan ébren voltak Szilveszter éjszakáján, s átélték azokat a kivételesen ünnepi pillanatokat, amikor tizenkettőt ütött az óra a tévében és a rádióban, s felhangzott a Himnusz, jelezve az új esztendő kezdetét. Megilletődötten álltatok szüleitek, családtagjaitok körében, kihúztátok magatokat, s a bennetek is zengő örökszép dallam varázsától összeszorult a torkotok. A szívetek pedig megtelt a bizakodás — a szárnyaló reménység — semmi máshoz nem hasonlítható érzésével, amely mindenkor nagy vágyak, szép tervek szülője.

Nagy vágyak, szép tervek! És erős elhatározások! Nincs ember, aki ne így indulna az új esztendőnek.

Ám, az ünnepi pillanatokat a hétköznapok hosszú sora követi. Ez az élet rendje. S a „nagy vágyak, szép tervek" sorsa a hétköznapokon dől el. S hogy miképpen dől el, az elsősorban rajtunk múlik. Ne feledjétek: saját boldogságunk kovácsai mi vagyunk. Aki nem tud vágyai valóra váltásáért kitartóan dolgozni, az megfosztja önmagát a siker felemelő érzésétől.

Ezért, midőn ide írjuk most nektek nagy betűkkel, hogy **B U É K**, azt szeretnénk: legyen bennetek elég akaraterő, elég elszántság terveitek, vágyaitok megvalósításához. Minden siker titka ebben rejlik. S ettől függ, természetesen az is, hogy részesültök-e a boldogság nagy élményében.

da Győző rajza

Vidor Miklós: NYOMOK A HÓBAN

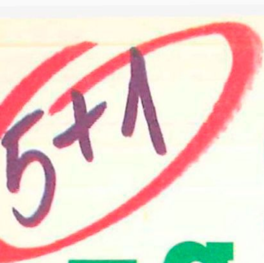
Páros nyomok a hóban:
könnyű paták.
A sűrűből a hegyoldalon át
futnak tovább,
amerre
az őzsuta a kisgidát
a fölpárázó hajnalban vezette.
Köröskörül aludt még a világ.

Az erdőszélen állt,
fölkapta a fejét,
a szélbe szimatolt,
kémlelte a veszélyt.
Háta mögött
fia remegve várt,
elrejtette a köd,
elrejtették a fák.

Sehol egy élő árny, egy mozdulat.
Csak a világító,
kristályos csillanású hó —
az út szabad.
S szökkelve, nesztelen
a lejtőn föl, amerre még
tágabbra tárul a vidék,
s őrzik a koronás tetőt
a szálfenyők.

Míg végre ott
megint a fák között
eltűnnek a nyomok,
amerre
ma hajnalban tétovázó fiát
az őzsuta
a hegygerincen át
erdőtől erdőig vezette.





Joó Katalin

Öt nap apuval, – a hatodik a ráadás!

I. Fejezet

melyben Anyu szárnyrakél. Kék repcsik készülnek és Pistvánt érdekli a szakácskönyv

— Hidd el, drágám, minden rendben lesz — szorongatta Apu Anyu kezét búcsúzóul, ki tudja, hányadszor. Már napok óta ezt ismételgették:

— Minden rendben lesz!

Meg hogy:

— A gyerekek elég nagyok már!

És:

— Évközben is segítenek, tudják, mi a dolguk!

Ez eddig Apu szólama volt. Erre Anyué következett, mely így szólt:

— Jobb lenne, ha elvinnéd őket a Nagymamához!

Aztán:

— Kálmán bácsiéknál jó helyen lennének, hatalmas gyümölcsösük van, ott a kis patak...

És:

— Tudjátok mit? El sem megyek! Úgysem lenne nyugtom egyetlen pillanatig miattatok!

Ilyenkor megszólalt a „gyermekek kara", vagyis Juszuf és Pistván. Egymás szavába vágva kijelentették, szó sem lehet nagymamáról, meg Kálmán bácsiról és a kertjéről! Oda majd Anyuval együtt mennek, amikor hazaért a hivatalos útról! Anyu ugyanis oda megy. Tárgyalni. Mert fiatal és tehetséges. Annyira az, hogy lám, őt küldi el a vállalata valamilyen éktelenül fontos ügyben.

És most itt állnak a repülőtéren, odakint már készül a gép, meg a személyzet, és Anyu még mindig arról beszél, hogy jobb lesz ha étteremben esznek, mert jaj, lefogynak az ő kosztja nélkül!

Közben villog a reptéri automata szám és átvált, jelzi, kérik a berlini gép utasait, mielőbb fejezzék be a vámvizsgálatot, mert hamarosan beszállás következik. Anyu sebesen rebbentgeti a szempilláját. Jaj, csak el ne sírja magát, mert akkor a kicsi Pistván is rázendít! Igaz, ő akkor is bőg, ha úgy mondják, hogy kicsi. Nem akart Pisti lenni, és az István sem tetszett, így lett belőle Pistván. Erre a névre hallgat, s lehet, így nevezik majd egészen-egészen felnőtt korában is. Amint Jóskát Juszufnak. Ennek meg az a története, hogy a kisdobosok karneváljára töröknek öltözött, s amikor mindenki bemutatkozott, ő elmélyítve a hangját, azt mondta:

— Juszuf vagyok — azzal karját keresztbe téve mellén meghajolt, amint az Juszufhoz illik. Harmadik díjat nyert, és a vele járó tíz darab minyont.

Még egy röpke puszi, Pistván üvölt, „Anyu, hozz"... de már senki sem érti, mit. Futnak az erkélyre, hogy integessenek Anyunak, aki lám, milyen érdekes, épp most lépeget felfelé a gép lépcsőjén.

Hátrafordul, és lefelé lép vagy két fokot. Vissza akar jönni?

Ha bánatversenyt rendeznének, nem tudni, ki lenne a győztes: Apu, Juszuf, avagy Pistván?

Otthon üres a szoba. Még tévézni sincs kedvük.

Juszuf az órát nézi:

— Most száll le Anyu gépe!

Azzal repcsiket hajtogat az öccsének. Megfogadta, nagyon rendes lesz Pistvánhoz: nem ver a kezére, ha az ő játékát veszi elő, még mesét is olvas, hisz megígérte Anyunak; az olvasást gyakorolja. Ha már gyakorol, hadd legyen a jósága megduplázott: az öccsének olvas mesét!

— A kék repcsik az enyémek! — mondta Pistván megfellebbezhetetlen határozottsággal. Ahhoz mérve, hogy jövőre lesz csak iskolás, teljesen kiforrott, határozott jellem. Ha ő azt mondja, nem kér a sárgarépából, akkor két tál hasábburgonyát is hiába ajánlanak fel, vagy dupla adag finom pogácsa vagdaltat. Ha néki nem, akkor mindenkinek tudomásul kell azt vennie!

Nagyon csendben lehetnek, mert Apu kétszer is beszól:

— Mit csináltok?

Először Juszuf dörmög valamit.

Másodszorra Pistván válaszol:

— Kék repülőket... Anyu most ér o d a. Mi ezekkel megyünk utána.

Apu bejön.

Nagyon meghatott. Onnan látni, hogy egyenként megsimogatja a fejüket, hosszan cirókálva. Máskor pontként barackot kapnak a fejük búbjára, oda, ahol a hajuk pörgője van, mint mindenkinek, a fejük legtetején.

Ez a barack most elmarad.

— Mit gondoltok — kérdi Apu nagyon halkan —, elboldogulunk?

Ilyesmit nem kérdeznek a szülők a gyerekeiktől akkor, ha biztosak abban, hogy valóban sikerül majd ez a néhány nap Anyu nélkül.

Apu is inkább magától kérdi, mert ami igaz, az igaz: mióta összeházasodtak Anyuval, soha sehol sem voltak egymás nélkül. Tíz esztendő múlt el, hogy Anyu és Apu arra a képre került, amelyik ma is látható a nagy családi fotóalbumban. Az esküvő minden jelenete ott van: Anyu és Apu bevonul. Mögöttük a násznép, Nagymama is jól látszik, kis fintor az arcán, nem tudni, sír-e vagy nevet. Aztán Anyu-Apu a két tanúval és az anyakönyvvezetőnővel. Mert őket néni adta össze! Aztán amint aláírnak

valamit. És amint megcsókolják egymást. Erről több kép is készült.

Továbbiakban a gratulálók, meg a vendégek. Aztán kocsiba szállnak, Anyun fehér fejremütyürke van — nem igazi kalap az, csak egy csomó fehér fátyolpamat — mégis alig fér be a kocsi ajtaján tőle.

Ebben a családi albumban látható még két iszonyúan csúf kisgyerek, összehúzott szemmel, ökölbe szorított kézzel. Bőgve, és szundizva. Pelenkázás közben, hogy ország-világ lássa: valóban kisfiúk a Varga gyerekek!

Ez az album amolyan jutalomnézegetésre való. Ha valamelyikük beteg, és végképp kifutna az unalomtól a világba, olyankor kapja csitítónak.

— Először is össze kéne állítani a menetrendet! — mondja Pistván.

— Micsoda menetrendet? — így Juszuf.

— Hát ami szerint leszünk!

Apu már mosolyog. Megint határozott lesz.

— Helyes! Csakhogy többféle menetrend kell nékünk. Először is, lesz egy napirendünk! Még szerencse, ti is vakációztok, és én is szabadságon vagyok, tehát nem kell egyeztetnünk! Aztán azt is meg kell néznünk, hová megyünk, mi lesz az érdekesség, meg a ráadás!

— És még azt is — így Juszuf —, mit főzzünk!

Erre Apu elkomolyodik.

— Ki látta Anyu szakácskönyvét?

A szakácskönyv előkerül.

Juszuf nagybetűkkel felírta egy füzetlapra a napokat: a mait, a hétfőit, az egész hetet végig, minden napot külön lapra.

— Tudjátok mit? — javasolja Apu. — Ne most döntsünk, hirtelenül. Mindenki írja rá a kívánságát! Még az ételeket is. És azt, hogy aznap ki a felelős.

Pistván a szakácskönyvet bújta.

— Apu, mi az a padlizsán kirántva? Az egy hal?

— Jé, töltike! Milyen aranyos neve van, biztosan finom! Tudsz Apu párolt marhaszeletet készíteni paprikás mártással? És tűzdelt nyúlgerincet sütve?

Apu homloka borongóssá válik.

— Tudod, lehet, hogy tudok, meg aztán leírták a szakácskönyvben...

Juszuf gyanút fog:

— Mondd, Apa — szól halkan, hogy az öcs meg ne hallja, mert még pánikba esne —, mondd, mikor főztél utoljára, én ugyanis nem emlékszem...

Apu lemondóan legyint.

Ugyanolyan halk az ő válasza:

— Úttörő-mozgótáborban, krumplipaprikást... Biciklivel mentünk — mereng el —, jaj, de szép volt!... Szóval ott bográcsban én adagoltam, főztem, a többiek tisztogatták a hozzávalót, de én voltam a szakács!

Pistván csak ezt hallja, mármint hogy apja szakács volt, és teljes bizalommal nyüzsgi körül:

— Jaj, de jó, nem éhezünk majd, az én papám szakács volt!

Mindazonáltal azon a legelső Anyu nélküli napon rántottát ebédelt a Varga család. Igaz, szalonna, kolbász, paprika meg paradicsom is volt benne, és kovászos uborkát ettek hozzá.

A pontosság kedvéért megjegyzem, tíz tojásból készült az a legelső Anyu-nélküli lakomájuk.

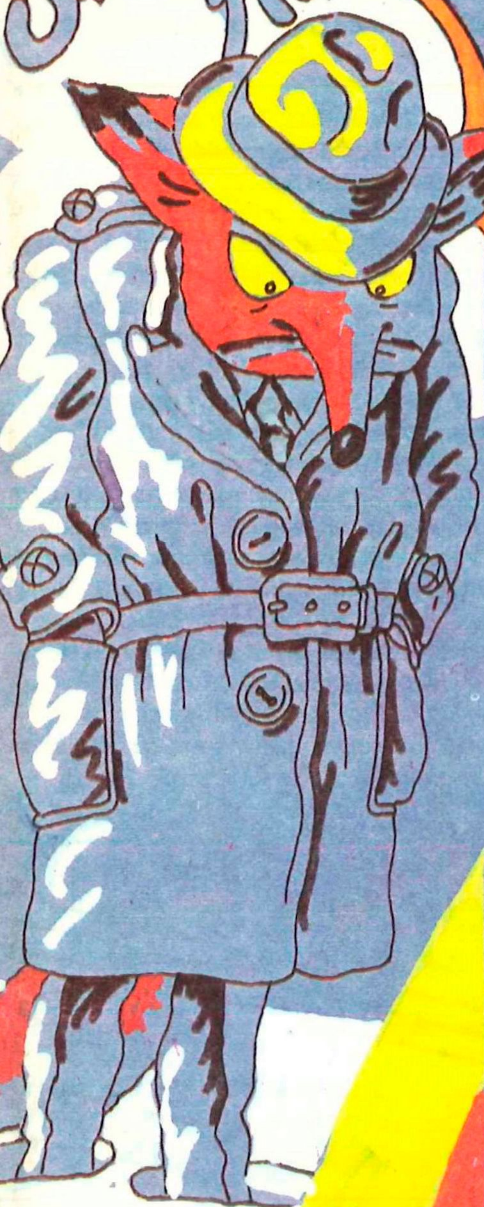
(folytatjuk)



Árendás József rajza

Szepesi Attila:

Havas Mese



Ezüst pagonyra
hullik a porhó,
zúzmara-ágon
cserfel a holló.

Venyige, gizgaz
földre-lapul,
árnyán riadtan
vacog a nyúl.

Hopp! felszökken,
tappog a hóba —
nyomán vörösen
inal a róka.

Szeme villan —
jaj, mi lesz?
Ugrik a méla
tapsifüles,

bozóton átfut,
menekül,
iramodva a
hóba-merül,

körbe-forog, hogy
nyoma veszne,
de mögötte
inal a beste

ravaszdi — szökdel,
farka lobog . . .
Fut, fut a nyúlfi,
tovarobog.

Át a mezőn és
ciheresen
— porzik a friss hó —
inal sebesen.

Aztán elindul
visszafelé —
csak nem a róka
torka felé?

Farolva lépdel
maga nyomában,
hátrál az ösvény
ezüst havában,

s hogy egy bokorig
visszajut,
oldalt-leskelve
ugrik nagyot:

álltó helyéből
fölveti magát,
röpül a tüske-
bozóton át,



majd meglapul az
ágak tövén,
gubbaszt a kökény-
bokor sűrűjén . . .

Jön a ravaszdi
a friss nyomon,
hóba-írt ezüst
gyöngysoron,

szimatol, kushad,
leskel körül,
nyuszibozótot
körülkerül,

tovainal és
egyszerre megáll:
körül csupa ezüst
a téli táj,

de hiába leskel
tappancs-nyomokat,
a nyúlösvénynek
vége-szakadt.

Lesi a titkot
morcosan,
lobog a farka
loboncosan.

Elnyelte a föld,
vagy elszállt a nyuszi?
— óg-móg a róka,
fejét töri.

Elindul vissza,
tóklál körül,
ágneszezésre
megpenderül,

giz-gaz tövébe
meglapulva
fülét hegyezik,
felszökken újra,

kandi képpel
a bozótba les,
de néma körül a
ciheres:

cinke se röpdös
az ág hegyén,
csúszka se rikkant
berek sűrűjén,

a kökénybokrot,
hópihe szállja . . .
Ezüst csillám ül
ezüst faágra.



DÖBRENTEI KORNÉL: HANGYAAUTÓN (RÉSZLET)

Tüskéék Budapest Zöldövezet 2. sz. alatti hatalmas kertjében a gyümölcsfák számtalan fajtája élt. Cseresznye, meggy, alma, körte, barack, ringló, szilva, dió, naspolya, hogy csak a rangosabbakat említsem.

Sőt, hogy hogy nem, a gyümölcsfák e nemes gyülekezetében egy vadringló- és egy vackorfa is fölcseperedett az évek során. A két vadóc láthatóan nem szégyellte póri származását. Ellenkezőleg. Dús lombozatuk arra engedett következtetni, hogy fittyet hánynak minden rangkülönbségnek, sőt jussuknak érzik, hogy a testvériség-egyenlőség talajában gyökereznek.

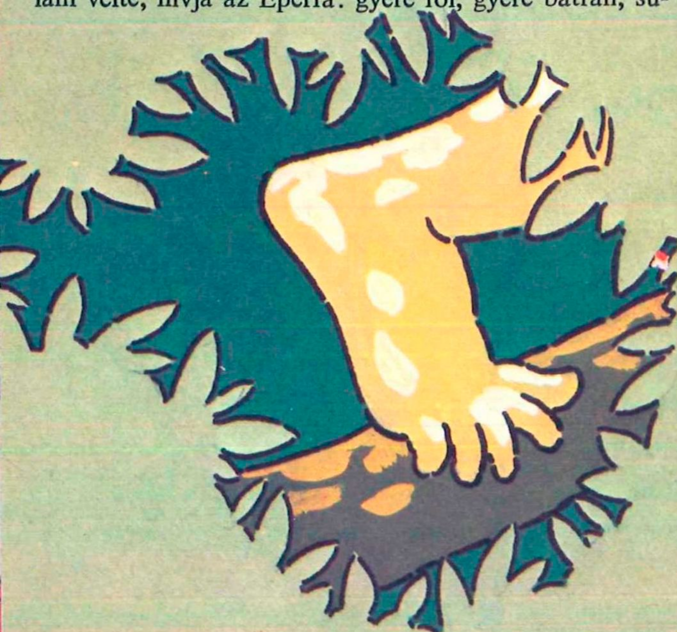
Persze ettől még ők sem nőnek az égig.

A fák rengetegéből azonban messze kimagaslott az Eperfa. Nem nyelvtani eltévelyedésből használom a nagy e betűt, inkább a Tüske iránti megértésből.

Számára ugyanis ez a faóriás kedvesebb volt a többinél. Az Eperfa volt Tüske életében az első, Akit, félelmét legyűrve, megmászott, birtokba vett. Tüskének nagybetűs ez a fa, mert általa meghódította a magasságot, és néhány pillanatra elfeledhette önnön törpeségét...

Alig egy éve ennek a maradandó emlékű találkozásnak.

Tüske a fák alatti játszadozásai során egyszer csak hallani vélte, hívja az Eperfa: gyere föl, gyere bátran, susogta. Olyan vonzás hatalmába került a fiú, hogy azt hitte, menten fölszippantja magához a zöld rengeteg.



Ilyen hívást a kert többi fájától még nem kapott. Talán mert azok az Eperfához viszonyítva jóval alacsonyabbra nőttek. De a fa is mintha tudta volna, hogy egyszer megszületik Tüske, Tarzan kései utóda, akiben erősen dolgozik a becsvágy, hogy famászásban lefőzze a híres elődöt.

Ám a mutatvány nem ígérkezett könnyűnek. A későbbiekből kiderül, az Eperfa nem adta meg magát azonnal. Ágai természetes lépcsővé nőttek össze, mintegy kijelölték az égbe vezető utat. De avatatlan szem azt fel nem fedezhette, mert a fa — legalábbis eleinte — egyáltalán nem segített.

Ellenkezőleg. Sűrű leveleivel elrejtette a koronába vezető ösvényt. Látszatra teljesen bezárkózott. Elvárta, hogy megküzdjenek érte.

Tüske pedig ahelyett, hogy idejében odébbállt volna, kiment volna focizni az utcára, vagy felsurrant volna a padlásra darázsfészket kutatni, maga sem értette, miért, maradt.

Tudta, most már elodázhatatlan a dolog: meg kell másznia a fát. Hunyorogva nézett föl a magasba. Félelemmel vegyes elszántságot érzett. Váratlanul erős szél kerekedett, morajlani kezdett a fa. Tüskét még most megállíthatta volna a baljós lombzúgás, a hajladozó ágak recsegése...

Ha azt állítjuk, hogy Tüske nem félt, nem mondunk igazat. Mégis ment. Kényszerítette valami. Talán a vágy, hogy végre szűnjék meg a mellében a szorongás és a kíváncsiság is: milyen lehet odafentről a világ?

Az évek során kivágott fatörzsekből, száraz gallyakból jókora rakás támaszkodott az Eperfa derekának. Tüske először ennek a halomnak a tetejébe mászott fel, nem kis vesződséggel. Mert ez a magaslat tele volt akácgallyakkal, amelyek összekarmolták meztelen lábaszárát. De a fiút ez most nem érdekelte. A lényeg az volt, hogy innen már könnyűszerrel beléphetett a négy, emberderék vastagságú főág közé, amely az Eperfa boltozatát tartotta. Tüske fölnézett, de a levelektől nem látott a csúcsig. Pillanatra mintha egy zilált gerlefészek bukkant volna ki a fönti rengetegből. Tüske rövid vizsgálódás után úgy döntött, a bal szélső főágon indul el. Úgy ta-

látta, azon van a legtöbb jó kapaszkodó. Szandálját ledobta a földre. Törvény: ilyen útnak csak mezítláb lehet nekivágni. Kúszás közben fontos szerepe van a talpnak és a lábujjaknak. Érzékenységükön sok múlik, kivált az ágak kitapogatásánál és a csúszós kérgen való megtapadáskor. Szandálban, bőrtalpú cipőben ilyen termetes fát megmászni úgyszólván lehetetlen. Tornacipőben van rá



még némi esély, de tornacipőjük csak az elkényeztetett srácoknak volt akkoriban. Így Dodónak, a főorvos úr fiának. Tüskéék környékén senkinek nem volt tornacipője. Bár ha lett volna is, levetették volna. Az itteni fiúk mezítláb érezték magukat a legjobban.

Az első kapaszkodásra alkalmas gally Tüske fölött úgy kétméternyire lehetett. Nincs mit tenni, odáig kúszni kell. Komisz egy szakasz. Tüske azonban nem tépelődött sokáig, hanem ráhasalt a vastag ágra, kezével, lábával átkulcsolta, és tolni kezdte magát fölfelé. Hogy miként fog visszatérni, azzal most nem törődött. Szemét mereven az elérendő kapaszkodóra szegezte. Csak az a feje felett zöldellő gally érdekelte, ahol majd kis pihenőt tarthat.

Menet közben a kiálló bütykök és a felszakadozott kéreg lehorzsolták a bőrt a melléről és a combjáról. Az ezernyi apró gallyacska pedig a hátát karmolta össze alattomosan. Tüske a mászás hevében nem érezte ezeket a sebeket. Nem törődött azzal, hogy védekezik a fa. Amikor egy-egy hevesebb szélrohamtól vadul hajladozni kezdett alatta az ág, görcsösen hozzátapadt. Homlokán kiütött a verejték. Lenézett.

A föld reménytelenül messze volt. Érezte, fárad. Karja elzsibbadt, olyan erővel ölelte az ágat. Ebben a pillanatban kutyául bánta, hogy nekivágott ennek a véget nem érő útnak. Félt, és félelmét nem tudta megosztani senkivel.

Egyedül volt. Pánikba esett. Az áhított kapaszkodó már csak egy karnyújtásnyira volt tőle, de képtelen volt megragadni. Rátapadt a vastag ágra, és nem mozdult. Kétségbeesetten nézett föl a lombkoronára, és akkor meglátta — nem is elérhetetlen messzeségben — a madárfészket.

Ádáz vágy kerítette hatalmába, hogy megnézze. Hátha fióka van benne. A gatyaszárban levihetné. Csinálna neki kalitkát. Szájon át etetné, úgy nevelné föl. Saját gerléje lenne, aki hallgatna a nevére. Ha szólítaná, a vállára szállna.

Tüske önfeledt álmodozásában teljesen megfeledkezett a félelméről, az alatta tátongó mélységről. Csak a kikivillanó eget és a madártanya sötétebb kontúrjait látta maga fölött. Nyugodtan, magától értetődő mozdulattal fölnyúlt a jobb kezével és megfogta a kapaszkodót. Csusszant egyet fölfelé, a bal kezével elérte a következő oldalágat, aztán az egész testét föltornázta. Végre kiegyenesedhetett. Diadalmasan nézett körül. Félelme helyére valamiféle mámor költözött. Szinte testetlenné vált. Úgy érezte, ha elengedné az ágat, akkor sem zuhanna le; megtartaná a szél és a napfény. Szemével a fészket kereste. Már nem volt messze. És ami a hozzá vezető utat illeti, Tüske örömmel állapította meg: „sétálóutca". Az előző szakaszhoz képest mindenképpen.

Végre felfedezte azt az ágak alkotta természetes lépcsőt, amit az Eperfa rejtett a lentiek szeme elől, de amit



megmutatott annak, aki felkínlódott idáig. Való igaz, Tüske megszenvedett ezért a tudásért. Csak aztán el ne bízza magát. Hiszen nincs vége még az útnak...

— Most már segítesz, mi? — morogta a foga között az Eperfának, azzal továbbindult. Könnyedén, majomügyességgel lendült ágról ágra. Közvetlen a fészek alá ért. Azt már látta, az anyamadár nincs otthon. Különben látszanának szürke farktollai. Tüske erősen lihegett, de nem a kimerültségtől, hanem a vadászizgalomtól.

A kicsinyek biztosan itt vannak — gondolta, míg a nyakát nyújtogatva azon mesterkedett, hogy benézzen a fészekbe. Közben talpával a következő „lépcsőfokot" tapogatta ki: Elbírja-e? A fészeknél mindenképpen magasabbra kellett kerülnie, hogy belelásson. Végre meglelte a lábujjai által alkalmasnak vélt gallyat, és rálépett.

A következő pillanatban reccsenés és egy kurta jaj hallatszott a lombok közül. A gallyacska letört. Egy arra

vetődő cinke érdeklődéssel figyelte Tüskét, aki kétségbeesetten kapaszkodott egy ágszélen. Teste ég és föld között himbálódzott.

Nesze neked „sétálóutca"!

A faág, amelyen Tüske csüngött, egy szélrohamtól ismét hintázni kezdett. Tüske elszoruló szívvel érezte, jó, ha még két ilyen széllökést kibír. Ujjaiból lassanként fogyott az erő. Cselekednie kellett, ha nem akart érett gyümölcsként lehullani a mélybe. Az ijedtség bénító pillanatai után élesen, tisztán látta, mit fog tenni. Addig lengeti magát ide-oda, kihasználva a szél emelő erejét is, amíg a lábával a főágat el nem éri. Azt tudta, még egyszer nem szabad lenéznie a mélybe, mert akkor lehúzza magához a föld.

Eperfa miatt mászott fel ide. Az Eperfa miatt, akit meg kellett hódítania, birtokba kellett vennie, mert eljött az ideje.

Tüskét most már nem lehetett megállítani. A legfelső ágakig kúszott, és kitekintett a lombkoronából. Ujjongó lélekkel lebegett a táj fölött, úgy érezte, maga is beleolvad abba a határtalan kékségbe, ami nem más, mint égig érő messzeség.



A menetrendszerűen érkező szél meggörbítette az ágat. Tüske egész testével oldalt lendült, és a visszacsapódó ággal egy ütemben lábait kaszáló mozdulattal a gallyak közé lökte. Sikerült térdei közé szorítani a főágat.

Megmenekült.

Sokáig kuporgott ebben a pózban, míg végre karjában, lábában engedett a görcs. Mint aki kábulatból ocsúdik, úgy nézett körül. Elsőként a fészek tűnt a szemébe. Lassan megemberelte magát. Elhatározta, továbbindul. Most már minden lépésnél óvatosan a lába alá nézve folytatta az utat. Nehézség nélkül túljutott a fészek magasságán. Belenézett.

A fészek üres volt.

Érdekes, Tüskét nem rázta meg különösebben a csalódás. Mintha lelke legmélyén számított volna rá: a fészek lakatlan. Igazából nem is a gerlefiak, hanem az

Most érezte először: maradéktalanul övé az Eperfa. Testestül-lelkestül. Igen, a lelke is. Mert Tüskének úgy rémlett, érti őt ez a büszke, hatalmas teremtés. Leveleinek rezdülésével is reá figyel, körbeöleli karjaival, vigyáz rá. Vele lélegzik, még beszél is hozzá a maga ős-duruzs nyelvén. Igen, Tüske most döbbent rá: már régóta mondani akar neki valamit az Eperfa. Néha már azt hitte, érti is. Hiszen az övé, meghódította.

Innen a magasból az egész vidék jóval szebbnek látszott, mint valójában. A mállott falú, ütött-kopott épületek megújulva ragyogtak a napfényben. A Mozi is mintha karnyújtásnyira lett volna csupán. A Terjedelmes plakát, rajta egy pisztolyt szorongató cowboyjal, tisztán kivehető volt. De Mozival szemközt, a kocsma is jól látszott. Előtte hordókkal megrakodott lovas kocsi állt. Körülötte két ember foglalatoskodott. A magasabbik levetette magáról az inget. Hatalmas, darabos izomzata nem mindennapi erőről tanúskodott. Időközben társa is kibújt egy csíkos trikóból. Komor, nyugodt mozdulatokkal öltötték magukra a hosszú bőrkötényt. A Colos — Tüske magában így nevezte el a hosszú férfit — csuklójára illesztette a bőrvédőt. Széles alkarját kifordította, és a szíjat a fogával húzta jó szorosra. Társa — Tüske ezt

Kicsinek keresztelte — ugyanezt tette. Aztán odament a kocsihoz, lehajtotta az oldalát. Majd visszaballagott a Coloshoz, aki a földön fekvő páros gerenda mellett várta. Együtt fölemelték és a kocsi oldalához támasztották. Emelés közben a bőrkötény szíja beette magát izmaikba. A két ember elindult az ötmázsás hordó felé. Azt kellett feltolniuk a páros gerendán — a korcsolyán — a kocsira.

A hordó mozdíthatatlannak tűnt, amint lent ült a földön. A férfiak nyakán kidagadt az ér, ahogy megfeszültek, hogy felborítsák. Elsőszörre nem sikerült. Másodszorra sem. A vállak lankadatlan lendültek, szinte öklelték a tohonya ellenfél testét. Végre sikerült kibillenteni helyzetéből, a munkások szétugrottak, a hordó oldalt vágódott. A rakodók láthatóan nem élvezték diadalukat. Tudták, a harc java ezután következik. A két fagerenda egyszerre megmászhatatlan meredek lejtővé magasodott. Valahol messze sejlett a csúcs, ahová a két embernek a hordóval fel kellett jutnia. Fel kell gurítaniuk, ez a dolguk. Nincs apelláta.

Elindultak. Az út emberfeletti erőfeszítést kívánt. Karjuk majd a kétszeresére duzzadt. Bőrük fénylett az izzadtságtól. Félúton jártak a hordó bicegő testével. A Kicsi elmaradt a Colostól, nem bírt lépést tartani vele. A hordó kibillent egyensúlyi helyzetéből. Mintha tétovázott volna: lezuhanjon-e. Alatta a Kicsi törékenynek látszott és kiszolgáltatottnak. A Colos visszakínlódott pár lépést. Hihetetlen erővel megtartotta a hordót, úgy várta be társát.

A hordó és a két ember ismét egyenesbe került. A harc tovább folyt. A hordó nem akart engedelmeskedni az embereknek. Minduntalan visszatért volna a földre. A Colos már alig látott a szemébe patakzó csípős létől. A küzdelem, amely a két méter hosszú gerendapáron alakult ki, mintha az idők legelejétől tartott volna. Mintha a két gerenda is öröktől fogva magasodott volna felmérhetetlenül. Eleje beleveszett az emlékezetbe, vége a képzeletbe. A tusakodók teste megfeszült, szinte elfeküdt a levegőben. A hordó eljutott a holtpontra. Félelmetesen megállt.

A két férfi maradék erejét összeszedve, megpróbálta továbbmozdítani. A hordó tétovázott. Egy rossz mozdulat, egy ezredmásodpercnyi ernyedés, és lezuhan a magasból, összetörve a munkásokat. Megállítani nem lehet. Fel kell nyomni. A roppant súly alatt remegett a korcsolya. A tohonya test megindult lefelé, a négy váll szinte ékké nőtt. A két ember egy akaratba gyűlt végső erejével nagyot taszított a hordón. Az döngve a helyére került.

Győztek.

Megfordultak, és indultak a következőért.

Tüskét lenyűgözte a „magaslesről" végignézett viadal. Nyomban elhatározta, nagykorában olyan erős lesz, mint ezek a hordógurító emberek. Úgy gondolta, gyöngébbnek lenni nem érdemes.

Felvidéki András rajzai

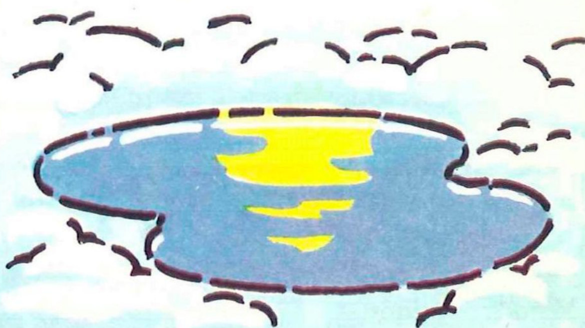
Polgár István

Minden fehér

Fejem fölött
havas az ég,
havas a cinke,
kandi veréb,
havas a föld,
havas a fa,
havas a nappal,
az éjszaka,
havas a ház,
kapun a dísz,
havas a macska,
s a kutya is,
havas a prém
kabátomon,
havas a pillám,
vállam, karom.

De szép ez a
szerény-kevély,
apóka arcú
évszak, a tél,
e zord-szelíd,
zúzos-havas!...

Szebb nála egy van
csak: a tavasz.





Csakis holdvilágnál

— Mari, szúrj meg, légy szíves! Tessék!

Nem csalás, nem ámítás, Terka húgom egy nagyobbfajta varrótűt tartott a kezében. Azt nyújtotta felém készségesen.

— Tessék?

— Mondom, tessék — és egészen az orrom alá dugta a tűt —, szúrj meg, én nem merem!

— Én sem. De nem is akarom.

— Kár, mert így fogalmam sincs, mi lesz a vérszerződéssel.

— Te azt a szúrást tényleg komolyan gondoltad?

— Nézd meg a kezem! Próbáltam már késsel, tűvel, de nem ment.

A próbálkozásoknak Terka kezén semmi nyomát nem leltem, a szándék meg, ugye, nem fakaszt vért, így aztán nem is tartottam csudának, hogy az áhított piros folyadékból egyetlen cseppet sem sikerült kisajtolnia. Szerencsére, mert, mint mindig, ezúttal is nekem kellett volna elsősegélyben részesítenem a húgomat, és már vagy három hete elfogyott a sebtapasz. Annál inkább tetszett maga az ötlet: szerződjünk!

— Mire akartok szerződni?

— Örök barátságra. Arra, hogy testvérekké fogadjuk egymást. Testvérekké... Nagyon kellett volna a vér... hogy összekeveredjen... tudod, te is olvastad, hogy az indiánok, amikor... Á, ne is beszéljünk róla, mert mindjárt bőgök.

— Tudom, persze, csak azt nem, miért kéne bőgni.

— De hát a szerződésnek lőttek!!! — fakadt ki a húgom. — Vértelen vérszerződés nincs. Egyetlen indiántörzsben sem kötöttek ilyet.

— Tényleg nem. Az ötlet mégis ötlet, kár volna elvetni. Szerződni, barátságot fogadni másképp is lehet.

Terka játszogatott a zsákvarrótűvel. Forgatta, nézegette. Egyszer csak lecsapta a konyhaasztalra, és felderült képpel azt mondta:

— Egész rendes tesó vagy.

Majd megtoldotta:

— Isteni tesó!

Közben hamiskás ábrázattal nekem dőlt, akarom mondani, rám zuhant, hogy kis híján elestünk, megveregette a vállamat szeretettel, majd elvágtatott. Én meg mindjárt bebizonyíthattam, milyen rendes tesó vagyok. Elraktam a zsákvarrótűt, morgás nélkül.

Mikor Terka visszajött, nevetve mesélte, hogy Kis Szilvi meg Bali Csaba szakasztott olyan próbát tett otthon, amilyet ő. Az eredmény is hasonló volt. Azért csak hasonló, mert Csaba egy félig gyógyult térdsérülés ügyes kezelésével némi nedűre mégis csak szert tett. Azt kis jóindulattal akár vérnek is lehetett volna tekinteni. Erről rögtön eszükbe jutott: versenyt kéne futniuk, hátha elesnek, s ez egycsapásra segítene rajtuk. Eredmény semmi. Akkor jöjjön a magasugrás, javasolta Csabi. Ez máskor biztos tipp volt, de most nem jött be. Még gurultak egy kicsit a domboldalról, tét nélkül, csak úgy, a játék kedvéért, aztán Csabát behívták. Ő visszakiabált, hogy „mindjárt". És a „mindjárt" öt perce alatt kiötölték, hogyan kössenek örök barátságot vérhullatás nélkül.

Estefelé, úgy mellesleg Terka megkérdezte:

— Holnap is kettőkor jössz haza?

— Nem, holnap később, mert...

— Annál jobb — nyugtázta a húgom.

Nem tudom, jobb lett volna-e, ha korábban érkezem. A konyhában így is sokan voltak: Szilvi, Csabi, Asztalos Tomi, Nyári Mónika és a húgom. Egymást lökdösve, kerülgetve valami ragacsot masszíroztak a pincéből felcipelt gyúródeszkán.

— Ez nem akar tészta-szerű lenni — simított egyet alkarjával a homlokán Szilvi.

— Persze, mert kevés benne a tojás — vélte Csabi.

— Jaj, kihagytuk a sót!

— Én tettem bele! — jelentkeztek egyszerre ketten is.

— Biztosan akkor, amikor a tejet kerestük — nevetgéltek a kétszer sózott, gyanús állagú masszsza pofozgatása közben valamennyien.

— Te, nem tudod, mi kell még bele? — fordult hozzám Mónika.

— Szerintem csak liszt. Sok-sok liszt.

Ha már bevontak, az ügyhöz méltó buzgalommal gyürkőztem neki. A konyharuhát csak azért nem gyűrtem be a szoknyám derekába kötény-nek, mert az már túl szakszerű lett volna. Mellesleg, az is ragacsos volt, mint minden a konyhában és az előszobában. Gyúrtam, liszteztem, gyúrtam, liszteztem. Aztán már csak gyúrtam. Remek játék volt. Később észbe kaptam, és gyengéden megpaskolva a dagi tésztát, átadtam Csabinak. Ő ugyanígy tovább. Mindenki gyúrt rajta egy keveset. Mikor olyan sima és gömbölyű lett, mint a biliárdgolyó, kinyújtottuk.

— És most mi jön? — néztem a többiekre, amikor a tészta abroszként terült szét a deszkán.

— Most holdakat formálunk meg egy holdembert.

— A holdembert elvisszük a búvóhelyünkre emlékül, a holdakat pedig megesszük.

— Csakis holdvilágnál! Ez lesz a holdszerződés.

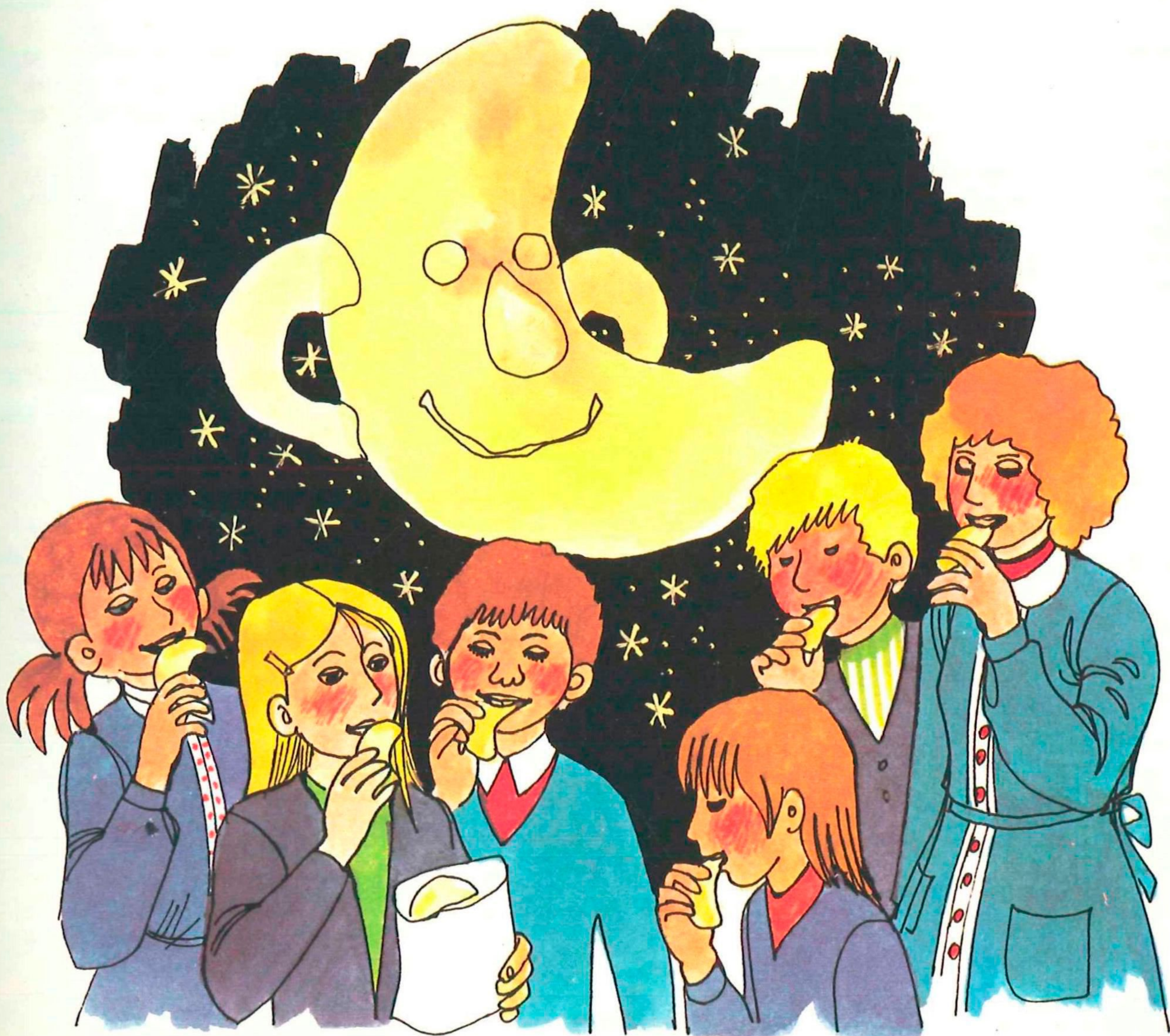
El voltam ragadtatva. Még soha nem hallottam olyan őrsről, amely holdszerződésben lenne saját tagjaival.

A holdak elkészültek. Girbe-gurbára sültek, de azért holdak voltak. A holdember pedig holdember, jóllehet, inkább valami bögre-fülű bohócra hasonlított.

Egész művünk zacskóban várakozott. A kilincsekről, szekrényekről levakargattuk a tésztát, a papucsomból kiöntöttük a lisztet, a többi helyről meg felsöpörtük. Egyedül a hold nem akart kisütni. Az ég fekete volt. Esett.

Másnap a nagyszünetben együtt edzettük állkapcsunkat a szappanízű, kutyakemény holdacskák szívós őrlésével. Némán ropogtattunk. Nem mertünk egymásra nézni, nehogy kirobbanjon belőlünk a nevetés. Megettük a zacskó egész csörgő-zörgő tartalmát becsülettel. Mivel napvilágnál is komolyan gondoltuk a barátságot.

Józsa Teréz



Görög Júlia rajza

„Nekem mesélnek a legszebben"

A Kerekdomb meséje

Azt mesélték a népek, hogy egyszer egy évben, mégpedig karácsony éjjelén a Kerekdomb megnyílik és látni engedi a kincseket. De csak egy rövid ideig, mert pontban éjfélkor, amikor a harang megkondul, újra összecsukódik és sötétség lesz körülötte. Nagyon sokan megpróbálták már kilesni a Kerekdomb kincsét, de eddig még csak egy szegény asszonynak sikerült, aki kicsiny karonülő fiával ment oda. Hófúvásos hideg éjjel volt, a kutyát is kár volt kiverni, nem még az embernek a két kilométer utat megtenni a dombig. De a szegény asszony csak elszánta magát, mert már nem volt mit ennie. Bebugyolálta hát a gyermekét és ment, ment a sötét éjszakába. Éppen éjfél előtt pár perccel ért fel a dombra. Nem mert középre menni, megállt a domb szélénél, nagy szerencséje volt, mert hirtelen teljes csendben szétnyílt a föld, vakító fényesség lett, a sok kincs ragyogott a föld mélyén. Az asszony ijedtében még hátrább lépett, elkapta a tekintetét, de egyszerre csak hangokat hallott: — Gyorsan add nekem a fiadat, te szegény asszony és én neked adom a kincseket! Az asszony remegni kezdett, de csak még jobban szorította magához a gyermeket. — Siess — hangzott újra a mélyből —, mert csak egy perc van hátra! Erre a szegény asszony futni kezdett lefelé a dombról, látni sem akarta, hogyan csukódik be újra a hegy. Egész úton zokogva szorította magához a gyermekét és érezte, hogy az minden kincsnél többet ér. Fel is nevelte a fiút, aki szorgalmas, okos ember hírében állt. Csak később mesélte el neki a történteket. A fiú nevetve rázta a fejét. — Ezek csak mondák, édesanyám, az egészből csak az igaz, hogy a törökök itt jártak vagy négy-ötszáz évvel ezelőtt. Olvastam róluk, de azokban a könyvekben, ahol le volt írva, hogy mit csináltak, az állt, hogy amit raboltak, nemcsak kincseket, de állatokat és embereket is, mind elvitték a hazájukba. A szegény asszony, mivel már úgyis jobbra fordult a sorsa, beletörődött abba, hogy senki sem hitte el neki, mit látott azon az éjjelen a Kerekdombon.

Élt azonban a községben egy hivatali elöljáró, akit nem hagyott nyugodni a régi monda. Elrendelte hát, hogy aki teheti, jöjjön a Kerekdombra ásni, kincseket keresni. Tódult is a nép, ki ásóval, ki kapával. Nekiláttak, ástak-ástak, de cserepeken, korsókon, agyagedényeken kívül egyebet nem találtak. Persze a földet nem hordták vissza, szétteregették a domb körül. A hivatal embere pedig a tárgyakat mind összegyűjtötte és kihirdette, hogy azok igen sokat érő emlékek. Majd szakértők megvizsgálják, és elhelyezik azokat a múzeumban. Az emberek csalódottan mentek haza. A domb pedig már csak fele olyan magas volt, mint rég, mert hiszen elhordták róla a földet. Ez a föld azonban a Kerekdomb körül igen jó termőre fordult, az emberek kukoricát, babot ültettek bele és hazavihették a termést. Így hát gazdagabbak lettek, nem ástak hiába.

A nép azonban máig is azt beszéli, hogy élt a községben egy nagyon kapzsi ember, aki az egyik karácsony éjjelén leszállt a szétnyílott hegybe és oda is veszett, mert harangszóra nem tudott feljönni onnan. Viharos időkben annak a sóhajait hallják, akik arra járnak.

Kovács Lola *12 éves*
Budapest, Lövőház u. 26. 1024



A rajzokat **Kőszegi Viki** *pomázi, és* **Nagy Gábor** *budapesti kisdobosok készítették*

A János vitéz folytatása

Különös meséket tud a mi nagymamánk. Igaz, már egyre ritkábban mesél, hiszen már nagyok vagyunk, az öcsém nyolcéves, én tíz. De azért, ha tehetjük, mindig meghallgatjuk a rádió vagy a tévé esti meséit!

Nagymama séta vagy kirándulás közben szeret mesélni. Ilyenkor tudjuk meg, miért Ikarusz az autóbusz neve, a vasút jelvénye miért szárnyas kerék, ki volt Prométheusz, akiről a fűtőberendezéseket elnevezték, a hűtőszekrényeken miért van Lehel neve. Ja, igaz, ezt nem is tőle hallottuk először.

Mint említettem már, az esti meséket mindig megnézzük a tévében. Persze, utána a híreket is, kisgyermeknek sem árt, ha tudja, mi történik a nagyvilágban. Egyik este Mitterrand, a Francia Köztársaság elnöke magyarországi látogatásáról láttunk képeket. Több se kellett a nagymamának! Francia—magyar kapcsolatok! — erről igazán volt mit mesélnie.

— Emlékeztek, hova tartott a huszárcsapat, mikor Kukorica Jancsi felcsapott közéjük?

„Rárontott a török a francia népre,
Franciáknak megyünk mi segedelmére."

Ezt mondta a kapitány, s a történelem szerint is igaza volt. A magyar végvári vitéz védte meg Nyugat-Európát a török veszedelemtől. Petőfi meséjében a francia király hálából kincset és nevet adott János vitéznek. A kincs a tengerbe veszett, s a falujába visszatérő János az ismerős házban idegeneket talál, Iluska halott. Tudjátok a mese végét: Tündérországban végre mégis egymásra találnak Iluska és Jancsi. De én még tovább is tudom. A boldogság Tündérországban sem teljes, a tündérkirály gyémánttornyú palotája is rideg, ha nem hangzik benne gyermekkacagás. Így érezte ezt János és Iluska is. Született hát sorban három szép fiúgyermekük. Örültek nagyon a tündérek a királyfiaknak. Szivárványból fontak nekik bölcsőt, csillag volt a párnájuk, holdsugár a takarójuk. A jó tündérek mindenik bölcsőbe ajándékot is tettek. A legidősebb királyfi pici gyöngyházfényű zongorát kapott, a tündérek belerejtették minden szép éneküket. A középső ajándéka ecset és festék volt, jaj, azon a palettán annyi, de annyi szín volt, hogy el sem tudjátok képzelni: a szivárvány minden ragyogása, a felhős ég barnájának minden árnyalata. A legkisebbik királyfi párnájára írótoll került, őt nagyon nagy szeretettel megsimogatták a tündérek, mert tudták, hogy szegény emberek panasza van abba a tollba bezárva.

Telt, múlt az idő, nőtt-növögetett a három királyfi. S egyszer csak az apjuk elé álltak:

— Eressz el bennünket, kedves édesapánk, abba a híres Franciaországba, hogy megkeressük a tengerbe veszett kincsedet, ha térdig kopik is a lábunk.

Mit volt mit tenni, János vitéz és Iluska megáldotta a királyfiakat, s útjukra bocsátotta őket.

Először a legidősebb szállt le felhővitorlás gályán. Hetedhét országot bebarangolt, de a kincsnek nyoma veszett. Keserűségében felnyitotta a gyöngyházas zongorának, a tündérek ajándékának a fedelét. Hát csak áradt belőle a sok csodálatos dallam, bánat altatója, az emberek vigasztalására.

A második fiú is leröppent egy sugárba kapaszkodva a földre, de ő sem járt szerencsésebben, hiába kutatott a kincs után. Akkor feltárta festékes dobozát, hátha abban van a titok nyitja. Először egy kisinas ugrott ki belőle, még ásított is egyet, de nem volt sok ideje nyújtózkodni, mert jöttek utána seregestől a többiek, szomorú és vidám emberek, fák, füvek, virágok. A szépség örömét hozták az embereknek.

És a harmadik, a legkisebb fiú? Ő hullócsillagon jutott le a földre. Tágra nyitotta kereső szemét. Meg is látta a mélybe süllyedt kincset. De olyan tömérdek volt ott az arany, drágakő, hogy egyedül sehogy se tudta kiemelni. Hívni kezdte hát varázs-tollával a szegény embereket. Jöttek is seregestől a világ minden tájáról. Ki vékával vitte, ki csak a zsebkendőjébe kötött egy keveset, de jutott belőle mindenkinek. Én is ott voltam, jól belemarkoltam, nektek is hoztam. Aki kitalálja a három királyfi nevét, kap majd belőle.

Így mesélte a nagymama. De magnóra mondani nem volt hajlandó. Inkább vállalta, hogy legépeli. Ennek is örültem, mert így legalább nem lesz benne helyesírási hiba.

Kiss Márk *5. oszt. és* **Kiss Levente** *3. oszt.*
Szolnok, Ságvári krt. 35. 5000



Trombita harsog, dob pereg

ÍRTA: PAPP LÁSZLÓ ÉS KISS-ILLÉS RÓBERT
RAJZOLTA: HERPAI ZOLTÁN

2. FERKÓ, A KISBÉRES

Ferkó nagyanyja csak nevelőanyja volt édesapjának, mivel korán árvaságra jutott.
Ő meg félárva: édesanyját fiatalon elvitte egy tífuszjárvány.

Mindig elcsavarogsz! Csak a játékon jár az eszed, Amig azt a kosár kukoricát meg nem morzsolod, nincs vacsora!

kis szánkó lesz ez mire jön él, meglátod Jancsi.

Favágás helyett fabrikálsz?! Ezt megmondom apádnak! És bajlódjon veled más. Mégy kisbéresnek!

Nagyanyja nem tréfált, Elszegődtette öccséhez a módos egész telkes jobbágyhoz, Szakmári Gerzsonhoz

Majd én embert faragok belőled!

Hajnaltól késő estig hajtották Ferkót. Szakmáriné is hányszor megalázta!

Ne mellé öntsd azt a drága moslékot te kétbalkezű! Siess már!

Egyedül a lovakkal szeretett bánni új otthonában. Szívesen csutakolta, abrakolta őket.

Hej Ráró! Csak élne az édesanyá

Megjött a tél.
Ferkó szánkózás helyett szánkót húz.
Szakmári elkényeztetett unokája, Orsika ül benne.
Dühében nagyot ránt a szánkón.

Te semmirekellő, kenyérpusztító!
Felborítottad az én kis Orsikámat?
Nesze! Nesze!

Este átküldték Ferkót a szomszédba késeket fenetni, mert disznótorra készülnek. A gazdának van köszörűköve. Itt éppen tépéscsinálók kötszert készítenek a sebesült honvédeknek. Ferkó hallgatja a harci eseményeket.

Ferkó szerét ejti, hogy apja felől tudakolódjon.





Az elhatározást hajnalban tett követte.



Dobra verjük

Segítség, fúrnak! Ekképpen riadoznának a paprikák, ha mesehősök lennének. A paprika azonban csupán feldolgozásra szánt termék, amely mázsaszámra érkezett a Kecskeméti Konzervgyár tiszakürti telepére. A fúrás is egészen valóságos tevékenység volt. No, nem azért, mintha a megfúrt paprikákat félre akarták volna állítani. Ellenkezőleg. A fúrás után lehetett megtölteni őket jóízű káposztával. Az idei szezon érdekessége, hogy a fúrást a tiszakürti általános iskola tanulói végezték, méghozza szabad szombatjukon, társadalmi munkában. Huszonkét diák hat óra alatt 2254 kg fehérpaprikát fúrt meg, s ez a telepvezető véleménye szerint is kiemelkedő teljesítmény.

Ejha! Ebben a meglepődést eláruló kis szócskában természetesen az elismerés is benne foglaltatik. Bognár Attila, a nógrádi Pásztó község negyedikes kisdobos-küldöttje egy nemzetközi tájékozódási futóversenyen negyedik helyezést ért el. A versenyen NSZK-beli, angol, spanyol, csehszlovák, jugoszláv versenyzők is rajthoz álltak. Attilától tudjuk: a szervezés remek volt, a küzdelem nem könnyű. Annál jobban örülünk a sikernek. És szurkolhatunk is mindjárt. A következő verseny színhelye Románia.

Amilyen a kezdet. Régi szólás, de van benne valami: amilyen a kezdet, olyan a folytatás. A soproni Úttörőházban igaznak bizonyult. Hogyan kezdték? Szolidaritási bazárral, amelyben a szakkörök munkáit vitték a vásárra. Folytatták családi akadályversennyel, amelyen a gyerekek és szüleik egyforma eséllyel indulhattak. (Fogadni mernék, kitaláltátok, kik győztek!) Volt játszóház, rókavadász-verseny s néhány más meglepetés. Aki most megy oda szombaton vagy vasárnap, más hasonló mulatságokban lehet része.

Krumplivitéz. Ügyes lányok és fiúk adtak találkozót egymásnak nemrég a komlói Úttörő- és Ifjúsági Ház egyik szobájában. Mesehősöket formáltak kukoricából, burgonyából, karalábéból és minden más terményből, ami csak eszükbe jutott. Mindezt egyik szabad szombatjuk délelőttjén. Ebédidő tájt már rendre felsorakoztak a krumplivitézek, paradicsom-királykisasszonyok, paprika-sárkányok és makkmanók. Nem akadt a frissen életre kelt lények között egy sem, amelyik ne lett volna tökéletes. Szerintünk a lógókezűeket, a laposfejűeket és ingatag lábúakat egyszerűen megették az alkotók, mielőtt avatatlan pillantással illethették volna őket az idegenek.

Csak negyedikeseknek. Nagykanizsán a Fabik Károly Úttörőházban Kisdobosok vagyunk mi című kétfordulós versenyt rendeztek. Kétszáz kisdobos indult 6-6 negyedikesből álló csapatokban. Fejtörőket megoldva és ügyességi feladatokkal birkózva elevenítették fel a kisdobosélet legfontosabb tudnivalóit. Lám, játékosan is lehet tanulni, avagy tanulás közben sem tilos a játék. Kinek-kinek tetszése szerint.

Naptárgyűjtőknek. Tudjuk, sokan gyűjtenek kártyanaptárt. A szemfülesebbek levélben is kérnek. Nekik és valamennyiőtöknek üzenjük: szívesen küldünk a KISDOBOS kártyanaptáraiból annak, aki a kéréséhez bélyeggel ellátott válaszborítékot mellékel. Aki ezt nem teszi, annak kérését nem teljesítjük.

Szamovár. Mellékletünkből régi orosz szamovárt készíthettek. A szamovár egy díszes kanna, amiben a teavizet forralták. Minden orosz család asztalán ott állt, mivel a tea a nemzeti italuk. A rajzon kiterítve a szamovár teste látható, kétoldalt bedugható fül (fogó) és a csap, vagyis a kifolyó. A rajzokat vágjátok körül, majd óvatosan a bennük levő fehér foltokat is. A középső kockákban látható fekete vonalakat vágjátok fel, ezekbe kell bedugni a füleket és a félbehajtott, összeragasztott csapot. A szaggatott vonalakat úgy hajtogassátok, hogy a „mintarajzon" levő alakzatot felvehesse. Ha ez a „roggyantás" sikerült, akkor a pettyes nyelveket kenjétek be ragasztóval, és tartsátok kézben egy kis ideig, amíg az oldalak megszáradnak, összeragadnak.

Devecsery László

Január

Ereszalja csendes,
alul fecskefészek,
szelíd hó takarja:
nem hallik az ének.

Előtte jégcsapok:
jéghegyek a mélyre,
szelek havat hoznak,
talán ma estére...

Lakik a -ban egy → Gyakran szid minket. Azt mondja, ricsajozunk, rohangálunk! Sanyi elhatározta, hogy, majd ....

sanyi?

-t, -t kiabál-tánk!

az alatt bömbölteti a -t, vagy szabadon ereszti a néni kedvencét.

A múltkor az udvaron megcsúszott a néni és a ruhás -t elejtette. Lucskos, piszkos lett a ruha. Megsajnáltam a -t. Felajánlottam, hogy elviszem a PATYOLAT-ba a csomagot, és ha elkészül, el is hozom. Megtartottam a szavam. A elpanaszolta, hogy sokat unatkozik. Másnap az őrs -tanácsot tartott. Ezentúl 3 hetenként 1-1 elmegy a -tárba és -t visz a néninek. Így is történt. Egyik őrsi tagunk (Böbe!) POSTA-ra is elment, a néni megbízásából föladni egy -t.

Mostanában MÁR EZ A HELYZET →

Sanyi vett a piacon (a saját -pénzéből) egy zacskó madártápot neki →

Írta Gyárfás Endre, rajzolta Koltai Éva



Tóth Erika munkája, Kazincbarcika, Május 1. úti Ált. Isk.

Postafiók 100

Odakint mindent hó és zúzmara borít. Ebben a hónapban kiduhajkodja magát a tél. A régi öregek úgy tartották, hogy essen csak a hó, fagyjon, tomboljon a szél. Mert kiadja az erejét, és lassan-lassan lecsitul. Aztán három-négy hét múltán már lágyabb szellő fújdogál, és egyik napról a másikra nagytakarítást tart a tavasz!

Hulló hó idején, fagyok közepette jólesik az emlékezés. Különösen akkor, ha olyan kellemes évszakra történik ez, mint a nyár, a szünidő!

Szabó Erna harmadikos kisdobos (Általános iskola, **Mártély,** 6636) írta:

„Nyáron a mártélyi 2062. számú Petőfi Sándor úttörőcsapat kisdobosai az úttörőket követve, a csapat történetében először, vándortáboroztak. Tizenöt napon át jártuk a Cserhátot. Két napot töltöttünk Vácott. A Naszály megmászása után Ősagárdra érkeztünk. Sátorban aludtunk. Este tábortűz volt. Lefekvés után a lányok sátra felbolydult. Az egyik lány valami mumust látott. Akkor csendesedtünk el, amikor kiderült, hogy sem mumus, sem mamus nincs a közelünkben. Ez egyik legvidámabb élményünk volt. Túránkon sok szép helyen jártunk. A becskei tóban fürödtünk, és Pásztón strandon voltunk. De a legszebb élmény Hollókő volt! A község is szép, és a népviseletük! Táborvezetőnk, Szabó Dezsőné, egy ifivezető és egy pajtás felöltözött ebbe. Nagyon szépek voltak a sokszoknyás, hímzett ruhában. Fénykép is készült róluk. Ez volt az utolsó előtti állomás. Itt már múlt a lábfájásunk, megszoktuk a gyaloglást — de a honvágyunk nőtt. Megdobbant a szívünk, amikor a vonatablakból kitekintve megláttuk a mártélyi állomást, és szüleinket. A viszontlátás után még ott helyben megfogadtuk, hogy jövőre ismét az úttörőkkel tartunk!"

Emődről sok hűséges levelezőnk van. **Kovács István** és **Gál Zsolt** így számol be a bogácsi táborozásukról:

„Egyik este riadó volt. Ellopták a tanár nénit és Lufi Lajost! Lajos volt a tábor jókedve, ott libegett a parancsnokság épületén, és mindig nevetett a szája. No, fölkaptuk magunkra a ruhát és sorakozó! A rablók fényjeleket adtak és több bokorban levelet találtunk: „Keressétek a fényt, úgy találtok a tanár nénire." Jártuk az erdőt, amikor egy hang ránk szólt: — Énekeljetek egy dalt, akkor visszakapjátok a tanár nénit! — Hát mi énekeltünk és így kiszabadítottuk őt. Lufi Lajost csak reggel adták vissza a rablók. A tábori „csúfságverseny" is kiválóan sikerült. Ez olyan szépségverseny volt, ahol a csúfságot díjazták. Mindenki igyekezett tehetsége szerint elcsúfítani magát. A zsüri előtt vonultunk el, majd leestek a székről a tábor vezetői, olyan csúnyák voltunk! Akadt ott minden: boszorkány, bogárlárva, pókhascsalád. Győztes a csöves házaspár lett. Igazán olyanok voltak, hogy kedves szüleik sem ismertek volna rájuk!"

A csúfságverseny valóban jó **ötlet** nemcsak nyári táborba, hanem farsangra is! Jó mulatást hozzá!

Kisdobos

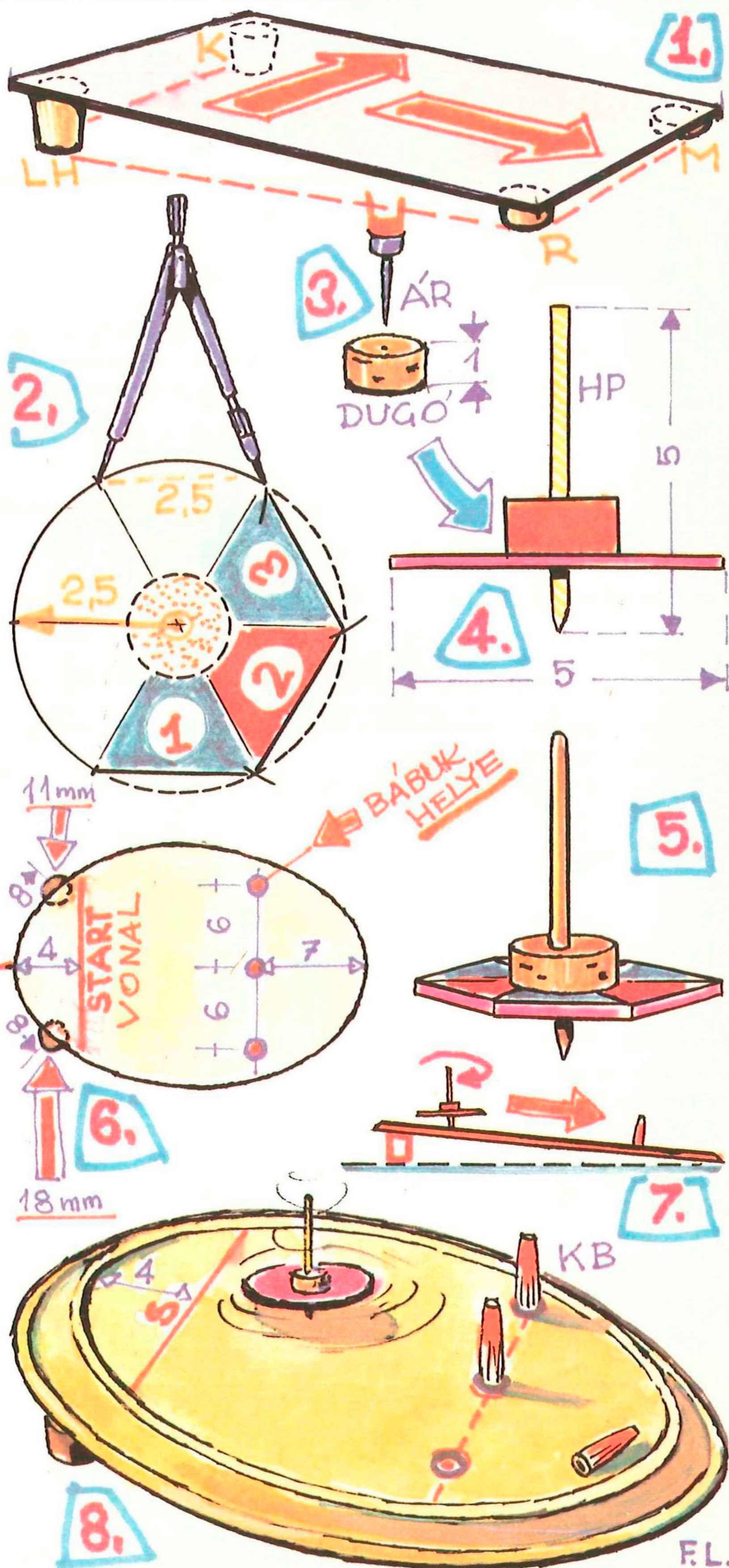
Ferkai Loránt: PÖRGETTYŰS TEKEJÁTÉK

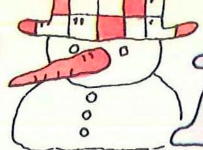
A rendes tekejátékoknál golyóval ütik le a felállított bábukat. Itt kis pörgettyűvel, s hogy a pörgettyű ne helyben forogjon, hanem a bábuk felé haladjon, ferde lapon kell megpörgetni. A ferde lapot úgy kell kissé megdönteni, hogy két irányban is lejtsen, ezt az 1. ábránkon nyilak jelzik. A beállítást úgy végezd el, hogy egy kemény és sima lap négy sarka alá különböző hosszúságú lábakat — például dugókat — teszel. Rajzunkon baloldalt van a leghosszabb láb (LH), felül — ez nem látszik — egy közepes (K), végül egy rövid (R) és egy „mini" (M) hosszúságú. Lehet ez a kemény, sima lap egy tálca, egy farost téglalap vagy más. A lábak hosszúsága függ a lap nagyságától, ezt kísérletezéssel állapítsd meg. Fontos, hogy a megperdített pörgettyű oldalazva pörögjön lefelé.

A pörgettyűt vastag kartonra szerkesztett hatszögletes formájú lapból (2.), egy pontosan középen átszúrt dugószeletből (3.) és egy kihegyezett, 5 cm hosszú hurkapálcadarabból állíthatod össze (4.). Mint a 2. ábrán látod, hatszöget úgy szerkesztesz, hogy 2,5 cm-nyire kinyitod a körződet és kört rajzolsz vele. A körzőbe vett 2,5 cm-t ráméred a kör kerületére, pontosan hatszor megy rá. A kapott pontokat összekötöd egyenesekkel, s kész a hatszög. A hat mezőbe számokat írhatsz, s így dobókockát helyettesítő játékod is lesz. A hurkapálcát (HP) csiszold üvegpapírral simára és hegyesre, szúrd át a dugón, majd a hatszög középpontján, s ragaszd őket össze. Alul 1 cm hosszú darab álljon ki! Ha még két kartonhatszöget ragasztasz az első alá, pörgettyűd súlyosabb lesz, tovább és nyugodtabban fog forogni.

Nagyon jó, s általunk kipróbált tálcát látsz alsó rajzainkon: 28 cm hosszú, 11 forintért kapható, ovális, műanyagból van. Miután ovális, csak két lábat kell ráragasztanod (6.), végétől 8-8 cm-nyire, az egyik láb 18 mm hosszú, a másik 11. A tálcát megfordítva használd, így a talprészen levő keskeny perem meggátolja a pörgettyű lecsúszását. A „lábas" végtől 4 cm-nyire húzz egy startvonalat, csak ettől felfelé szabad játék közben indítani. A bábuk — három filctollkupak — helyét is a rajz szerint mérd ki és rajzold be filctollal. A 7. ábrán oldalról nézve látod a kész játékot, a 8.-on pedig rálátásban. A KB kupakbábut jelent!

Játszhatsz úgy, hogy három (sikerült) pörgetéssel hányat ütsz le, vagy úgy, hogy hány pörgetéssel tudod mind a hármat leszedni a lábáról.



5 Januári  fejtörő

Keresztrejtvény

1	2	3	4	5	6	7	8	9	↓
10				11				12	
13				14			15	16	17
18					19			20	
21				22	23		24	25	26
	27	28			29		30	31	
32	33		34	35		36			
37				38		39			40
41		42		43	44			45	
46					47		48		

Újfajta keresztrejtvényünkben az egyes szavakat nem fekete négyszögek, csak fekete vonalak választják el. Ha a rejtvényt megfejtettétek, a piros és kék mezőkbe eső betűket olvassátok össze. Petőfi Sándor egyik versének két sorát kapjátok. Ezt a két sort kell beküldeni a keresztrejtvényből.

Vízszintes: 10. Főző-, de fűtőanyag is. 11. Ilyen ige is van. 12. Földet művel. 13. Üreg. 14. Rovar eleje. 15. Rá régiesen. 18. Jópajtás. 19. Vizes föld. 20. Fejünk felett van. 21. Hiányos vonat! 22. AIG. 24. Nem rád. 27. Zseblámpatelep. 29. Nem kevés. 31. Fedd (ék. hiba). 33. Előkerült régiség. 36. Tisztítószer, fordítva. 37. Hangszerek hangja. 38. 12 hónap. 39. Pl. Statisztikai .... 41. Minden előidézője. 42. Rávés közepe. 44. Lánynév. 46. Szülésznő. 47. Indulatszó. 48. Bánk ...

Függőleges: 1. Kérdőszó. 2. Nem ilyen. 3. Ritka női név. 4. Száját. 5. Bírom, múlt időben. 6. Eszes. 7. Lenyírom. 8. DS. 9. Csecsemőhang. 15. Azonos betűk. 16. Egymást követő betűk. 17. Fa része. 18. Csomó. 23. Első királyunk neve. 25. Nincsenek szülei. 26. Ruhát tisztít. 27. Férfinév. 28. Vászon nyersanyaga. 30. Kihajít. 32. Szörpjéről híres helység. 34. Bolgár pénz. 35. EÉ. 29. Török méltóság volt. 40. Tanítás. 42. Állami Biztosító. 43. Személynévmás. 45. TÁ.

Szólánc

Jussatok el a **„jég"** szótól a **„sár"** szóig értelmes szavak során át. Mindig csak egy betűt szabad megváltoztatni. (Pl. a „kéz"-től így jutunk el a „láb"-ig: kéz—kép—lép—láp—láb.) Oldjátok meg öt lépésben.

Székek

Egy raktárban négylábú és háromlábú székek állnak. Az egyik háromlábú széknek kitörött egy lába, így a székeknek összesen 19 lábuk van. Hány kettő-, három-, négylábú szék van a raktárban?



Nehéz számtan

```
  . . 8 .
−   . . 7
---------
    . 5 2
```

Egy kivonásban az 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 0 számok szerepelnek. Mindegyik egyszer. Milyen számokat kell a pontok helyére írni?

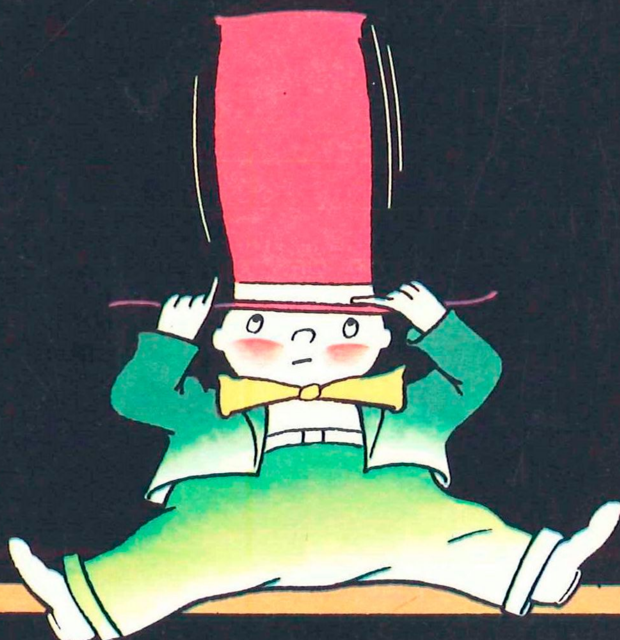
Figyelem! A decemberi és a januári rejtvényt és a bal sarokban levő számokat gondosan őrizzétek meg és majd a februárival együtt küldjétek el postán szerkesztőségünkbe.

kisdobos

A Magyar Úttörők Szövetségének gyermeklapja XXXII. évf. 1. sz
Szerkesztő: Kelemen Sándor

Levélcím: Kisdobos szerkesztősége, Budapest, Postafiók 100. 1502 Telefon: 660-162
Kiadja az Ifjúsági Lapkiadó Vállalat. Felelős kiadó: dr. Petrus György
Kiadóhivatal: Budapest VI., Révay u. 16. 1374 Telefon: 116-660. Terjeszti a Magyar Posta
Előfizethető bármely postahivatalnál, a kézbesítőknél, a Posta hírlapüzleteiben
és a Posta Központi Hírlapirodánál (KHI) Budapest V., József nádor tér 1., 1900 közvetlenül
vagy postautalványon, valamint átutalással a KHI 215-96 162 pénzforgalmi jelzőszámlára.
Megjelenik évenként tíz alkalommal.
Előfizetési díj 1 évre 55,— Ft, I. félévre 33,— Ft, II. félévre 22,— Ft, negyedéves előfizetés nincs.
Készült a Kossuth Nyomdában. 82.0953 Felelős vezető: Bede István vezérigazgató
INDEX: 25.442
HU ISSN 0450-3287
Kéziratokat nem őrzünk meg és nem küldünk vissza.
A címoldal **Békés Rozi,** a hátsó címoldal **Vida Győző** munkája





Vida Győző rajza

Csukás István Mackómese



Mackó brummog: irgum-burgum,
bundám rongyos, ezért morgom.

Elballagott a szabóhoz,
de a szabó pénzért foltoz.

A mackónak nincsen pénze,
elköltötte akácmézre.

Szegény mackó, mi lesz veled,
hogyha megjön a nagy hideg.